

УДК 636.2.082

Музика Л. І., канд. біол. наук, доцент,
Кос В. Ф., канд. с.-г. наук, доцент,
Жмур А. Й., асистент[©]

*Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій
імені С. З. Гжицького*

ПРОДУКТИВНІСТЬ ТА ПЛЕМІННІ ЯКОСТІ КОРІВ УКРАЇНСЬКОЇ ЧОРНО-РЯБОЇ МОЛОЧНОЇ ПОРОДИ ЗАЛЕЖНО ВІД ЇХ ЖИВОЇ МАСИ ПРИ НАРОДЖЕННІ

Наводяться результати впливу живої маси при народженні на наступну інтенсивність росту телиць, швидкість досягнення ними парувального віку, відтворну здатність та молочну продуктивність корів. Встановлено, що жива маса теличок при народженні має значний вплив на ріст, розвиток, відтворну здатність та молочну продуктивність корів.

Ключові слова: порода, жива маса при народженні, ріст, розвиток, відтворна здатність, молочна продуктивність, коефіцієнт кореляції.

Постановка проблеми. Вплив росту і розвитку молодняку на майбутню продуктивність корів в останні роки вивчається досить інтенсивно. Менше дискутується питання зв'язку живої маси телят при народженні з наступною молочною продуктивністю корів. На нашу думку, воно важливе і заслуговує на детальне вивчення, бо жива маса при народженні зв'язана з наступною інтенсивністю росту телиць, швидкістю досягнення ними парувального віку, їх відтворною здатністю.

Щодо питання впливу живої маси при народженні на наступну інтенсивність росту телиць, швидкість досягнення ними парувального віку, відтворну здатність та молочну продуктивність корів існують різні думки. В роботах Місостова Т. А., Можилевського П. А., Данилевського Н. В. зауважується, що між великоплідністю і величиною надою в майбутньому позитивної залежності немає [3,4,5]. В роботах Антоненко С.Ф. відмічено, що чим вища жива маса при народженні, тим вища інтенсивність росту в період вирощування молодняку, зменшується вік першого осіменіння, підвищується молочна продуктивність у корів [1,2].

Особливої актуальності сьогодні набуває вирішення цього питання у племінній роботі з українською чорно-рябою молочною породою, оскільки у визначенні генетичних якостей племінних тварин перспективною є їх оцінка в ранньому віці.

Мета і завдання. Метою наших досліджень було вивчення розвитку, продуктивних та племінних якостей корів української чорно-рябої молочної породи залежно від їх живої маси при народженні, що дасть можливість

[©] Музика Л. І., Кос В. Ф., Жмур А. Й., 2010

врахувати одержані дані досліджень при проведенні наступної селекційно-племінної роботи з відповідним стадом.

Матеріал і методика досліджень. Дослідження проведені на стаді корів української чорно-рябої молочної породи племінного репродуктора “Селекціонер” Сокальського району Львівської області. Для проведення дослідження було сформовано 3 групи корів, які при народженні мали різну живу масу. Перша група – жива маса при народженні до 29,9 кг; друга – 30,0-34,9 кг; третя – 35 кг і більше. Дослідження проводились на 75 тваринах і їх результати опрацьовані біометрично. У піддослідних тварин вивчали живу масу при народженні, в 3-, 6-, 9-, 12-, 15-, 18-місячному віці та при першому осіменінні, вік плідного осіменіння, надій молока за першу лактацію, вміст жиру в молоці, кількість молочного жиру, взаємозв'язок між живою масою при народженні та молочною продуктивністю корів.

Результати досліджень та їх обговорення. Встановлено, що тварини всіх дослідних груп характеризувались добрим ростом і розвитком. Жива маса телиць другої і третьої дослідних груп у всі вікові періоди відповідала стандарту породи (табл. 1). Варто відмітити, що кратність збільшення живої маси телиць різних дослідних груп була найвищою у першій групі. Жива маса телиць цієї групи дещо вища від стандарту породи починаючи з 15-місячного віку.

Проте необхідно відзначити, що тварини третьої дослідної групи порівняно з тваринами першої та другої дослідних груп мали більш високу живу масу у всі вікові періоди. Так в 3-місячному віці тварини першої і другої груп поступалися своїм ровесницям третьої групи на 18,2 кг (17,3 %) і 8,6 кг (8,2 %), в 6-місячному – на 13,8 кг (7,7 %) і 11,0 кг (6,1 %), в 9-місячному – на 17,9 кг (7,1%) і 7,2 кг (2,9 %), в 12-місячному – на 27,8 (9,0 %) і 12,5 кг (4%), в 15-місячному – на 24 кг (6,6 %) і 16,9 кг (4,7%). В результаті жива маса при першому осіменінні телиць була найвищою у третій групі (382 кг), дещо менша у другій (375 кг), та найменша у першій (365 кг).

Таблиця 1

Вплив живої маси теличок при народженні на інтенсивність їх росту та розвитку ($\bar{X} \pm m\bar{x}$, $n=25$)

Вік, місяців	Стандарт породи, кг	Групи тварин залежно від живої маси при народженні, кг		
		Перша	Друга	Третя
при народженні	-	28,6 ± 0,22	32,7 ± 0,40	37,4 ± 0,61
3	-	86,8 ± 2,11	96,4 ± 0,91	105,0 ± 3,00
6	170	166,2 ± 1,20	169,0 ± 3,90	180,0 ± 1,87
9	229	230,3 ± 2,70	241,0 ± 2,24	248,2 ± 0,70
12	284	281,2 ± 0,91	296,5 ± 1,20	309,0 ± 0,82
15	334	338,0 ± 3,01	345,1 ± 5,20	362,0 ± 1,80
18	380	384,0 ± 2,30	406,0 ± 1,40	419,0 ± 3,70
при першому осіменінні	-	363,0 ± 2,75	375,0 ± 3,40	382,0 ± 3,33

Середньодобові прирости від народження до 18-місячного віку коливалися в межах від 707 г (третя група) до 658 г (перша група).

Енергія росту протягом всього періоду вирощування телиць суттєво впливає на наступний їх розвиток і продуктивність. На момент плідного

осіменіння усі телички були добре розвиненими. Тварини, які народились з середньою живою масою до 28,6 кг, у 18-місячному віці важили 384 кг, що на 12 кг менше порівняно з ровесницями другої групи і на 19 кг порівняно з тваринами третьої піддослідної групи.

Телиці першої групи, що народилися з меншою живою масою були осіменені в середньому на 19 і 26 діб пізніше, ніж телиці другої і третьої дослідних груп.

Основними показниками, за якими оцінюють продуктивність молочних тварин, є величина надоїв та вміст в молоці основних поживних речовин, з яких першочергове значення має вміст жиру. Однак ці показники залежать від багатьох факторів. В нашій роботі показано вплив живої маси теличок при народженні не лише на їх ріст і розвиток, а й на молочну продуктивність корів-первісток (табл.2).

Таблиця 2

Молочна продуктивність корів-первісток залежно від їх живої маси при народженні

Групи	Продуктивність корів за 305 днів лактації			Коефіцієнт кореляції між живою масою при народженні і надоєм $r \pm mr$
	Надій, кг	Вміст жиру в молоці, %	Вихід молочного жиру, %	
	$\bar{X} \pm m\bar{x}$	$\bar{X} \pm m\bar{x}$	$\bar{X} \pm m\bar{x}$	
Перша	3243 ± 117,3	3,60 ± 0,01	116,7 ± 3,09	0,35 ± 0,20
Друга	3502 ± 140,0	3,62 ± 0,02	126, ± 2,89	0,27 ± 0,21
Третя	3568 ± 201,1	3,60 ± 0,02	128,4 ± 2,61	0,32 ± 0,17

Аналіз молочної продуктивності корів-первісток піддослідних груп свідчить про те, що тварини, які мали різну живу масу при народженні характеризуються різним рівнем надою. Найвищі надої (3568 кг) одержано від корів - первісток української чорно-рябої молочної породи, які при народженні мали живу масу 35 кг і більше. На 66 кг (1,8 %) менший надій у ровесниць, які при народженні важили від 30,0 до 34,9 кг. Нижчі надої молока отримано від ровесниць з живою масою при народженні до 29,9 кг – 3243 кг.

За вмістом жиру в молоці значних коливань між окремими дослідними групами не встановлено. Найбільш високим цей показник виявився у тварин другої піддослідної групи - 3,62 % і нижчим у першій та третій дослідних групах - 3,60 %.

Щодо виходу молочного жиру, то цей показник виявився найбільш високим у третій та другій групах (128,4 кг; 126,7 кг) і найбільш низьким – у корів-первісток першої дослідної групи (117 кг).

Має місце невисока, але позитивна кореляція між живою масою при народженні і молочною продуктивністю корів.

Отже, наведені дані свідчать, що жива маса теличок при народженні має відповідний вплив на ріст, розвиток, відтворну здатність та молочну продуктивність корів.

Висновки. На основі результатів наших досліджень можна зробити висновок, що чим вища жива маса теличок при народженні, тим вища інтенсивність їх росту в період вирощування, їх раніше осіменяють, для них

характерна вища молочна продуктивність. Особливої актуальності сьогодні набуває вирішення цього питання у племінній роботі з українською чорно-рябою молочною породою, оскільки у визначенні генетичних якостей племінних тварин перспективною є їх оцінка в ранньому віці.

Література

1. Антоненко А. Ф. Вплив живої маси теличок при народженні на ріст, розвиток і молочну продуктивність / А. Ф. Антоненко // Проблеми зоінженерії та ветеринарної медицини : Збірник наукових праць / Харківський зооветеринарний інститут. – Вип. 6 (30). Ч. 1. Сільськогосподарські науки. – Харків, 2000. – С. 69–73.

2. Гноєвий І. В. Годівля і відтворення поголів'я сільськогосподарських тварин в Україні / І. В. Гноєвий // Монографія. Інститут тваринництва УААН.- Харківська державна зооветеринарна академія Міністерство аграрної політики України. – Х.ООО “Контур”, 2006. – 400 с.

3. Мисостов Т. А. Выращивание телок. – К.: “Урожай”. 1997. – 128 с.

4. Мисостов Т. Ефективність інтенсивного вирощування телиць // Тваринництво України. – 1997. – № 7. – С. 10–11.

5. Можилевский П. А. Молочная ферма колхоза имени 10-летия Октября / П. А. Можилевский, Н. В. Данилевский. – К.: “Урожай”, 1958. – 96 с.

Summary

Muzyka L.I., Kos V.F., Zhmur A.J.

Lviv national university of veterinary medicine and biotechnology named after S.Z.Gzhytskyj, Lviv, Ukraine

PRODUCTIVITY AND BREED QUALITY OF UKRAINIAN BLACK – SPOTTED DAIRY BREED DEPENDING ON THEIR LIVING MASS AT BIRTH

It is shown the results of the influence of living mass at of heifevs growth, the speed of their copulative age, reproductive ability and milk productivity of cows. It was set up, that heifevs living mass at their birth has the considerable influence on growth, reproductive ability and milk productivity of cows.

Key words: *breed, living mass at birth, growth, development, reproductivt ability, milk productivity.*

Стаття надійшла до редакції 24.03.2010